

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

10 aprilie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție, în următoarea componență:
președinte – Petru Ursache,

judecători – Ion Arhiliuc și Iurie Diaconu,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Ghenadie Eremciuc împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 decembrie 2012, în cauza penală în privința lui

Balanici Octavian Constantin, născut la 20 octombrie 1977, originar din mun. Chișinău și domiciliat în or. Șoldănești, str. 31 august, 20, ap.8, moldovean, cetățean al R. Moldova

și

Volociuc Evghenii Valerii, născut la 02 octombrie 1978, originar din mun. Chișinău și domiciliat în or. Șoldănești str. Muncitorilor,63, moldovean, cetățean al R. Moldova,

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. Instanța de fond din 08 decembrie - pînă la 09 iunie 2011;*
- 2. Curtea de Apel Bălți din 12.07.2011- pînă la 21 decembrie 2011;*
- 3. Curtea Supremă de Justiție din 27 aprilie 2012 - pînă la 17 iulie 2012;*
- 4. Curtea de Apel Bălți din 14 august 2012 - pînă la 21 decembrie 2012*
- 5. Curtea Supremă de Justiție din 04 martie 2013 - pînă la 10 aprilie 2013;*

Colegiul penal asupra recursului, -

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Florești din 09 iunie 2011, Balanici O. și Volociuc E. au fost achitați de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.187 alin.(2) lit. e), h), i) Cod penal.

Totodată, Balanici O. și Volociuc E. au fost condamnați:

- în baza art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal, la 3 ani închisoare;

- în baza art.179 alin.(2) Cod penal, la 6 luni închisoare;

- în baza art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate prin absorbirea pedepsei mai ușoare de pedeapsa mai aspră, le-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 3 ani închisoare, fiecăruia;

- în baza art.90 Cod penal, pedeapsa aplicată le-a fost suspendată condiționat pe un termen de proba de un an.

A fost admisă în principiu acțiunea civilă, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat, că Balanici O. și Volociuc E. în una din zilele lunii aprilie 2008, aflându-se pe teritoriul ÎI „Scorținschaia Zinaida” din or. Șoldănești, avînd ca pretext că Munteanu V. nu-și îndeplinește la nivel serviciile de paznic, fără careva, motive, intenționat i-au aplicat ultimului multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, cauzîndu-i vătămări corporale medii.

Tot ei, la 03.05.2008, în jurul orelor 20:30, fără consimțămîntul cet. Rudei Șt., au pătruns la domiciliul acestuia, amplasat în or. Șoldănești str. Speranței 15, observîndu-l pe Rudei A., intenționat, fără careva motive, din intenții huliganice, printr-o obrăznicie deosebită cu interes material, i-au aplicat ultimului multiple lovituri cu pumnii, picioarele și cu scaunul peste diferite părți ale corpului, cauzîndu-i vătămări corporale medii.

Tot ei, la 03.05.2008, aflîndu-se la domiciliul lui Rudei Șt., situat în or. Șoldănești, str. Speranței 15, observîndu-l pe Rudei A. intenționat, fără careva motive, din intenții huliganice, printr-o obrăznicie deosebită cu interes material, i-au aplicat ultimului multiple lovituri cu pumnii, picioarele și cu scaunul peste diferite părți ale corpului, cauzîndu-i vătămări corporale medii.

De către organul de urmărire penală, Balanici O și Volociuc E sunt învinuiți de faptul că, aflîndu-se în domiciliul lui Rudei Șt., situat în or. Șoldănești, str. Speranței 15, după ce l-au maltratată pe acesta și fiul său Rudei A. cu scopul sustragerii bunurilor altei persoane, aplicînd violența nepericuloasă pentru viață au sustras în mod deschis de la Rudei A. telefonul mobil de model Nokia, în rezultatul cărui fapt i-a fost cauzată o daună materială în proporții considerabile.

3. Sentința nominalizată a fost contestată cu apel de către avocatul Gălescu V. în numele inculpaților Balanici O. și Volociuc E., care a invocat că, pe faptul maltratării lui Rudei Șt. în privința inculpaților au fost întocmite procese-verbale în comiterea contravenției prevăzute de art. 47/1 alin. (1) CCA și aceste procese-verbale sunt în vigoare.

În viziunea apelantului, odată ce prin ordonanța procurorului a fost retrasă cauza penală, și ulterior înfăptuită de acesta cu confirmarea rechizitorului, ce impunea casarea sentinței și încetarea procesului penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 decembrie 2011, a fost admis apelul avocatului, casată sentința instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, în temeiul art.391 alin.(1) pct.6) CPP a fost încetat procesul penal în privința lui Balanici O. și Volociuc Ev. intentat în baza art. 152 alin. (2) lit. e); 152 alin. (2) lit. e), h), i); 179 alin. (2); 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal, deoarece există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală a inculpaților în învinuirile formulate, din motiv că s-au încălcat prevederile art.296/1 și 296/2 CPP.

5. Recurs ordinar a declarat procurorul V. Dubăsari, care a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare. Recurentul s-a referit la art.427 alin.(1) pct.6) CPP, argumentînd că instanța de apel examinînd apelul declarat, greșit a interpretat și aplicat prevederile legislației procesual-penale din următoarele motive:

- adoptând soluția de încetare a procesului penal, instanța de apel s-a bazat în exclusivitate și în principal pe faptul că rechizitoriul întocmit de procurorul r-lui Șoldănești T. Banu urma a fi confirmat de procurorul ierarhic superior al acestuia și nu tot de același procuror care l-a întocmit, în cazul dat – T. Banu în calitate de procuror al raionului Șoldănești.

- la rejudecarea cauzei, instanța de apel din motive inexplicabile în genere a lăsat fără nici o mențiune chestiunea privind acțiunea civilă admisă inițial, încălcând astfel dreptul părții civile de acces liber la justiție și la un proces echitabil.

- instanța de apel de asemenea nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate și anume referitor la încălcarea sau neîncălcarea art.7 și art.22 CPP, indicându-se că nimeni nu poate fi tras la răspundere de două sau mai multe ori pentru una și aceeași faptă.

6. Prin decizia Colegiului lărgit al Curții Supreme de Justiție din 17 iulie 2012, a fost admis recursul declarat de procuror și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

6.1. La adoptarea soluției date, instanța de recurs a statuat că, procurorul șef al raionului T. Banu, ca procuror teritorial, a fost în drept să întocmească rechizitoriul și totodată să îndeplinească prevederile art.296/1- 297 CPP, să-l confirme și să trimită cauza penală în instanța de judecată.

Verificând procesul-verbal al ședinței instanței de apel, instanța de recurs a mai observat, că actele procedurale, enumerate în decizia instanței de apel, nu au fost obiect de cercetare suplimentară. Nici una din părțile procesului penal, inclusiv partea apărării, nu au solicitat instanței cercetarea lor în ordinea prevăzută de art.373 CPP, precum nici nu s-a pus în discuția părților chestiunea de a se discuta în ședință actele respective, nici din inițiativa instanței de judecată.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 decembrie 2012, a fost admis apelul declarat de avocatul V. Galescu în numele inculpaților Balanici O. și Volociuc E., casată parțial sentința instanței de fond în privința inculpatului Volociuc E., cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Volociuc Evghenii a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal (*epizodul din luna aprilie 2008 în privința părții vătămate Munteanu V.*), din motiv că fapta nu a fost comisă de inculpat.

7.1. La adoptarea soluției date, instanța de apel a constatat în fapt că, **Balanici O.** în una din zilele lunii aprilie 2008, aflându-se pe teritoriul ÎI „Scorținschaia Zinaida” din or. Șoldănești, avînd ca pretext că Munteanu V. nu-și îndeplinește la nivel serviciile de paznic, fără careva, motive, intenționat i-a aplicat ultimului multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, cauzîndu-i vătămări corporale medii.

Tot Balanici O. împreună cu Volociuc E., la 03.05.2008, în jurul orelor 20:30, fără consimțămîntul cet. Rudei Șt., au pătruns la domiciliul acestuia, amplasat în or. Șoldănești str. Speranței 15, observîndu-l pe Rudei A., intenționat, fără careva motive, din intenții huliganice, printr-o obrăznicie deosebită cu interes material, i-au aplicat ultimului multiple lovituri cu pumnii, picioarele și cu scaunul peste diferite părți ale corpului, cauzîndu-i vătămări corporale medii.

Tot ei, la 03.05.2008, aflându-se la domiciliul lui Rudei Șt., situat în or. Șoldănești, str. Speranței, 15, observându-l pe Rudei A. intenționat, fără careva motive, din intenții huliganice, printr-o obrăznicie deosebită cu interes material, i-au aplicat ultimului multiple lovituri cu pumnii, picioarele și cu scaunul peste diferite părți ale corpului, cauzându-i vătămări corporale medii.

De către organul de urmărire penală, Balanici O și Volociuc E sunt învinuiți de faptul că, aflându-se în domiciliul lui Rudei Șt., situat în or. Șoldănești, str. Speranței, 15, după ce l-au maltratat pe acesta și fiul său Rudei A. cu scopul sustragerii bunurilor altei persoane, aplicând violența nepericuloasă pentru viață au sustras în mod deschis de la Rudei A. telefonul mobil de model Nokia, în rezultatul cărui fapt i-a fost cauzată o daună materială în proporții considerabile.

De către organul de urmărire penală, Volociuc E. a fost învinuit de faptul că în una din zilele lunii aprilie 2008, împreună cu Balanici O., aflându-se pe teritoriul ÎI „Scorținschiaia Zinaida” din or. Șoldănești, avînd ca pretext că Munteanu V. nu-și îndeplinește la nivel serviciile de paznic, fără careva motive, intenționat i-au aplicat ultimului multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, cauzându-i vătămări corporale medii.

7.2. În confirmarea acestei situații de fapt, instanța de apel a constatat că, instanța de fond, deși în partea descriptivă a sentinței a indicat că Volociuc E. se achită de sub învinuirea incriminată în baza art. 152 alin. (1) Cod penal (*epizodul cu partea vătămată Munteanu V.*) pe motiv că nu sunt prezente elementele constitutive ale infracțiunii și, că vătămarea corporală medie lui V. Munteanu a fost cauzată de O. Balanici, totodată, contrar prevederilor art. 394 alin. (3) pct. (1) CPP, în partea descriptivă a sentinței a descris faptele criminale, considerate ca fiind dovedite în acțiunile lui Volociuc E. împreună cu O. Balanici, deși urma să indice numai învinuirea pe baza căreia cauza în privința inculpatului Volociuc E. a fost trimisă în judecată, la fel contrar prevederilor art. 396 pct. 2) CPP, în dispozitivul sentinței nici nu a indicat despre soluția de achitare a lui E. Volociuc pe acest capăt de învinuire.

Așa fiind, în lipsa apelului procurorului, inculpatul E. Volociuc urmează să fie achitat de sub învinuirea de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal, și nu cum a indicat instanța de fond în descriptivul sentinței, - în baza art. 152 alin. (1) Cod penal din motiv că fapta nu a fost comisă de inculpat, or, instanța de fond în partea motivată a sentinței adoptate a constatat faptul că, infracțiunea a fost comisă doar de către inculpatul O. Balanici, fapt care nu a fost contestat de către procuror.

7.3. Instanța de apel a considerat că apelul avocatului în partea adoptării unei sentințe de încetare a procesului penal este nefondat, fiind neîntemeiate și argumentele în privința maltratării lui Rudei T., și faptul că în privința inculpaților au fost întocmite procesele-verbale în comiterea contravenției prevăzute de art. 47/1 alin. (1) CCA, iar aceste procese-verbale au puterea lucrului judecat.

În acest aspect, instanța de apel făcînd trimitere la prevederile art. 4 al Protocolului nr. 7 la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, a considerat că în cazul dat nu s-a încălcat dreptul inculpaților reglementat de principiul ”*non bis in idem*” .

Potrivit materialelor dosarului, este evident, că nici una din condițiile prevăzute la norma sus vizată, în cauza inculpaților nu este prezentă. Aceștia, pentru faptele ce li se impută, nu au fost anterior condamnați ori achitați printr-o hotărîre irevocabilă, ori să fi fost scoși de sub urmărire penală prin ordonanța procurorului, care să aibă calitatea de lucru judecat.

Procesele-verbale contravenționale, care se conțin în dosarul penal și pe marginea cărora n-au fost adoptate hotărîri definitive, nu pot constitui temei pentru încetarea procesului penal.

7.4. Cu privire la individualizarea pedepsei, instanța de apel a conchis că, instanța de fond contrar prevederilor art. 84 alin. (1) Cod penal, a stabilit pedeapsa definitivă inculpaților pentru concurs de infracțiuni prin absorbirea pedepsei mai ușoare de pedeapsa mai aspră, deși infracțiunea prevăzută de art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal, pentru care au fost condamnați inculpații, conform art. 16 Cod penal se clasifică ca infracțiune gravă, prin urmare instanța de apel conform art. 410 alin. (1) CPP, a menținut în această parte soluția instanței de fond.

8. Procurorul, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitînd casarea acesteia, cu menținerea sentinței instanței de fond fără modificări, deoarece instanța de apel nu a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (2); 417 alin. (1) pct. 8) CPP.

În acest aspect, procurorul recurent, cu referire la prevederile art. 251 alin.(2) CPP, a invocat în motivarea recursului definiția nulității absolute pe marginea erorii admise de către procuror, „...*confirmarea rechizitoriului potrivit art. 31 din Legea nr. 294/25 din 25.12.2008*” și, tot aici procurorul a menționat că, - ”... *pentru înlăturarea unei astfel de erori procesuale, era necesar ca cauza penală să fie remisă la o nouă examinare în prima instanță pentru a-i da posibilitate procurorului care a întocmit rechizitoriul să-l confirme la procurorul ierarhic superior, însă remiterea menționată nu mai este necesară, din care motiv, ca recompensă pentru erorile admise de către acuzatorul de stat, s-a solicitat aplicarea prevederilor art. 385 alin. (4) CPP, prin micșorarea cuantumului pedepselor, poziție care nu a fost acceptată de către instanță*”.

Cu referire la achitarea inculpatului Volociuc E.

Procurorul a invocat că, poziția instanței de apel nu este clară, astfel nu se poate deduce pe care probe din materialele cauzei se întemeiază soluția de achitare a lui E. Volociuc, deoarece conform procesului-penal al ședinței de judecată din 19.12.2012 avocatul V. Galescu, a făcut trimitere la un șir de acte procesuale pe care le-a enumerat în calitate de probe, la filele dosarului

- ordonanța de punere sub învinuire (vol. I, f.d.213);
- informația privind drepturile și obligațiile învinuitului O. Balanici (vol. I, f. d. 217);
- procesul-verbal de învinuire a învinuitului O. Balanici (vol. I, f. d. 218);
- ordonanța de aplicare a măsurii preventive față de învinuit (vol. I, f. d. 219);
- obligarea de a nu părăsi localitatea (vol. I, f. d. 220);
- ordonanța de punere sub învinuire (vol. I, f. d. 221-223);
- drepturile și obligațiile învinuitului Volociuc E.(vol. I, f. d. 225);
- procesul-verbal de audiere a învinuitului Volociuc E. (vol. I, f. d. 226);

- ordonanța de aplicare a măsurii preventive față de învinuitul Volociuc E. (vol. I, f. d.227);
- ordonanța cu privire la respingerea demersului avocatului și inculpaților (vol. I, f. d. 248-249);
- rechizitoriul (vol. I, f. d. 254-270).

Însă, conform art. 93 alin. (2) CPP, nu sunt prezente acele acte procesual penale la care a făcut referire avocatul, din care temei nu este clar în baza căror probe s-a schimbat soluția primei instanțe.

9. Verificând argumentele recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Ghenadie Eremciuc în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide inadmisibilitatea acestuia, reieșind din următoarele considerente.

9.1. Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Potrivit articolului 429 alin. (1) CPP, recursul trebuie să fie motivat, iar potrivit art. 430 trebuie să conțină elemente obligatorii stipulate expres, cu motivarea temeiurilor prevăzute în articolul 427 CPP.

Prin urmare, reglementarea dreptului de a declara recursul ordinar împotriva hotărârii instanței de apel reprezintă, din partea titularului, atât un drept procesual de dezvoltare a atribuțiilor prevăzute de lege, cât și o obligație de a formula cererea respectivă în strictă conformitate cu cerințele stipulate în articolele 427, 429 și 430 CPP. Una din aceste cerințe este ca cererea respectivă să conțină motivele recursului cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate, adică recursul să fie motivat.

Odată ce temeiul, aplicarea căruia ar conduce la soluția privind casarea hotărârii atacate, nu este argumentat, instanța de recurs n-are dreptul ca, din oficiu, să-l argumenteze, dat fiind faptul că se încalcă dreptul la un proces echitabil, instanța devenind, astfel, părtinitoare.

Sub acest aspect Colegiul penal, atestă că, instanța de apel la judecarea cauzei în ordine de apel nu a comis careva erori de drept.

9.2. Lecturînd textul recursului declarat de procuror, se relevă că autorul recursului nu este de acord cu soluția instanței de apel, prin care Volociuc Evghenii a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal (*epizodul din luna aprilie 2008 în privința părții vătămate Munteanu V.*), din motiv că fapta nu a fost comisă de inculpat.

Însă, procurorul a trecut cu vederea faptul că, instanța de apel, în rest a menținut celelalte dispoziții din sentința primei instanțe. Iar, sentința Judecătorei Florești din 09 iunie 2011, în privința lui Balanici O. și Volociuc E. n-a fost contestată cu apel de către acuzatorul de stat, respectiv rejudecarea cauzei în instanța de apel a fost conformă prevederilor art.436 CPP.

Or, instanța de apel, n-a dispus achitarea inculpatului pe motive de apreciere greșită a probelor, dar a statuat că la constatarea faptelor n-au fost respectate normele de drept procesual. În acest sens, este evident că sentința atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivul sentinței.

În acest sens, soluția instanței de apel, enunțată la pct. 7.2 din prezenta decizie este legală și întemeiată, a se vedea argumentarea:

„În confirmarea acestei situații de fapt, instanța de apel a constatat că, instanța de fond, deși în partea descriptivă a sentinței a indicat că Volociuc E. se achită de sub învinuirea incriminată în baza art. 152 alin. (1) Cod penal (epizodul cu partea vătămată Munteanu V.) pe motiv că nu sunt prezente elementele constitutive ale infracțiunii și, că vătămarea corporală medie lui V. Munteanu a fost cauzată de O. Balanici, totodată, contrar prevederilor art. 394 alin. (3) pct. (1) CPP, în partea descriptivă a sentinței a descris faptele criminale, considerate ca fiind dovedite în acțiunile lui Volociuc E. împreună cu O. Balanici, deși urma să indice numai învinuirea pe baza căreia cauza în privința inculpatului Volociuc E. a fost trimisă în judecată, la fel contrar prevederilor art. 396 pct. 2) CPP, în dispozitivul sentinței nici nu a indicat despre soluția de achitare a lui E. Volociuc pe acest capăt de învinuire.

Așa fiind, în lipsa apelului procurorului, inculpatul E. Volociuc urmează să fie achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal, și nu cum a indicat instanța de fond în descriptivul sentinței, - în baza art. 152 alin. (1) Cod penal din motiv că fapta nu a fost comisă de inculpat, or, instanța de fond în partea motivată a sentinței adoptate a constatat faptul că, infracțiunea a fost comisă doar de către inculpatul O. Balanici, fapt care nu a fost contestat de către procuror.”

Se mai evidențiază cu certitudine din textul recursului declarat că, procurorul în mod decisiv și-a argumentat poziția sa pe motivul încetării ilegale a procesului penal în temeiul art.391 alin.(1) pct.6) CPP, - motiv care a fost examinat în baza recursului ordinar anterior declarat de procuror, fiind adoptată decizia de rejudecare a cauzei în ordine de apel.

9.3. În atare circumstanțe, raportînd situația reținută în cauză, la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, rezultă că lipsesc temeiuri de drept de casare a hotărîrii adoptate în cauza penală în privința inculpaților Balanici Octavian și Volociuc Evghenii și, prin urmare, se impune soluția inadmisibilității recursului ordinar declarat de procuror, ca fiind vădit neîntemeiat.

10. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Ghenadie Eremciuc împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 decembrie 2012, în cauza penală privindu-i pe **Balanici Octavian Constantin și Volociuc Evghenii Valerii**, fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la 08 mai 2013.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Ion Arhiliuc

Iurie Diaconu